

از زمان آغاز ویروس فراگیر کرونا در ایران و تا زمانی که این کشور تحت تاثیر شرایط روز کشور قرار گرفته بود، راهنمایان گردشگری ایران سال‌های بسیار سختی را تا به امروز پشت سر گذاشته‌اند. در چنین شرایطی راهنمایان گردشگری حتی توان و شرایط برگزاری گروه‌های راهنمایان گردشگری که حاصل تلاش یک کار جمعی و ایده پردازی است را نداشتند.

حال پس از چهارسال، پانزدهمین گروه‌های راهنمایان گردشگری ایران یک روز پس از نمایشگاه بین‌المللی گردشگری در تهران برگزار شد.

پانزدهمین گروه‌های راهنمایان گردشگری ایران برگزار می‌شود تا محفل گرمی برای دیدار راهنمایان از سراسر کشور و فرصتی برای رسیدن به دیگر اهداف تعریف شده فراهم آید.

تثبیت جایگاه رسمی شغل راهنمایان گردشگری و به رسمیت شناختن راهنمای تور، برقراری بیمه راهنمایان، یکی از اصلی‌ترین مطالبه‌های راهنمایان گردشگری به شمار می‌آید؛ خواسته‌ای که بیش از دو دهه است روی اجرای آن تاکید می‌شود.

این گزارش بهانه‌ای است تا برخی مشکلات و مطالبات راهنمایان گردشگری از سوی برخی راهنمایان گردشگری یادآوری شود.

در گفت‌وگویی که با محسن حاجی‌سعید رئیس هیئت مدیره جامعه انجمن‌های حرفه‌ای راهنمایان گردشگری در خصوص اهمیت این گروه‌های داشته‌ام ایشان بیان کرد: «گروه‌های سالانه راهنمایان اهداف مختلفی را دنبال می‌کند. انسجام صنفی، توانمندسازی راهنمایان و آموزش‌های تخصصی، مطرح کردن خواسته‌های صنف و صنعت، ایجاد ارتباط و شبکه‌سازی بین راهنمایان گردشگری سراسر کشور جهت تبادل اطلاعات و ارتباطات و همچنین انتخاب و تقدیر از راهنمایان برتر استان‌های مختلف کشور از جمله اهداف صنفی است که در این گروه‌هایی مورد توجه بوده است. همچنین معرفی جاذبه‌های شناخته شده و کمتر شناخته شده در استان میزبان، تاکید بر ثبت جهانی یا توجه ویژه به یک جاذبه تاریخی یا طبیعی استان میزبان، تحلیل از یک چهره برتر ملی در حوزه گردشگری، ادبیات، میراث، محیط زیست و یا دیگر رشته‌هایی که به نوعی با گردشگری مرتبط بوده‌اند.»

فرصتی برای بیان مطالبات صنفی

رئیس انجمن حرفه‌ای راهنمایان گردشگری خوزستان در پاسخ به این پرسش که برگزاری پانزدهمین گروه‌های راهنمایان گردشگری ایران را به‌عنوان یک رویداد صنفی برای تثبیت و معرفی شغل راهنماها چقدر مهم می‌دانید گفت: «گروه‌های راهنمایان سراسر کشور رویدادی فرخنده و فرصتی طلایی است تا راهنماها فارغ از دغدغه‌ها و مشغله‌های شغلی با همکاران خود از سراسر کشور دیدار و آشنایی داشته باشند و به تبادل اطلاعات و تشریح مساعی بپردازند. قطعا این دیدارها موجب شکل‌گیری ارتباطات و همکاری‌های جدید شغلی شده که از آن می‌توان بعنوان دست آورد رویداد انجمن صنفی راهنمایان نام برد.» سوسن جهرمی درباره این دست

آوردهای گروه‌های اظهار داشت: «بحث بیمه راهنمایان بوده بسیار قابل توجه است. اما گاهی بنظر می‌رسد کارکرد آن تزیینی شده و پس از گروه‌های مطالبات و موضوعات تا سال بعد فراموش می‌شود. برای اینکه گروه‌هایی‌ها به بستر عملیاتی برسد و نتیجه دهد نیاز به زمان است.»

وی همچنین تحلیل خود از شرایط پیش روی گردشگران ایرانی و همچنین مشکلاتی که راهنمایان با آن مواجه هستند را ارائه داد و بیان کرد: «نبود امنیت شغلی و فقدان فرصت شغلی کافی موجب شده بسیاری از راهنمایان پیشکسوت و باتجربه در زمینه‌های دیگر اقتصادی جویای کار شوند. وضعیت دلار و تورم و شرایط سیاسی بر تورهای ورودی و خروجی تاثیرگذار بوده است. موضوع فیلترینگ، نبود اولویت اقتصاد گردشگری، نبود قانونمندی تعرفه‌ها، نبود ارایه تسهیلات کافی به راهنماها، رعایت نکردن برخی قوانین از طرف آژانس‌ها بخشی از مشکلات راهنماها هستند.»

جهرمی سپس به مهمترین خواسته راهنمایان که از سرگیری بحث بیمه، سهولت در تمدید سالانه کارت لیدری و سهولت در ارسال گزارش مربوط به تور است اشاره کرد.

رئیس انجمن حرفه‌ای راهنمایان گردشگری استان کهگیلویه و بویراحمد با اشاره به برگزاری گروه‌های راهنمایان گردشگری به معنی زنده بودن راهنما و جاری بودن فعالیت راهنمایان است گفت: «در مقطعی که گردشگری ایران حال خوبی ندارد، برگزاری گروه‌های راهنمایان گردشگری بسیار موثر و حال خوب کن است و در تثبیت شغل راهنمای گردشگری که هنوز از دید بسیاری مسئولین و قانونگذاران شغل رسمی محسوب نمی‌شود اثربخش است.»

احمد پهلوانی با اشاره به اینکه اهل فن جایگاه ایران را در داشتن ظرفیت‌های متعدد و گوناگون به لحاظ فرهنگی، تاریخی و طبیعی مورد تاکید قرار می‌دهند افزود: «اصلی‌ترین مطالبه عمومی راهنمایان، معرفی و تثبیت شغل راهنما از طریق تصویب و اجرای

واقعی لحاظ نمودن بیمه برای تمامی راهنمایان و به خصوص راهنمایانی است که شغل اول و اصلی‌شان راهنمای گردشگری می‌باشد.»

وی با اشاره به موانع گردشگری و رنجیدگی راهنمایان گفت: «تفسیر به رای مقررات گردشگری و دخالت نابجای افراد و مقامات در امور گردشگری در برخی استان‌ها، عدم اشراف مسئولین رده بالای برخی استان‌ها به مسائل گردشگری و عدم توجه به اینکه صنعت گردشگری، موضوعی فرا سازمانی است و نباید فقط اداره کل میراث فرهنگی را متولی و مسئول توسعه گردشگری دانست. رشد روز افزون تورهای غیر مجاز و استفاده از راهنمایان ارزان، غیر رسمی و بدون کارت، وجود مشکلات در برخی استان‌های کوچک در خصوص صدور کارت یا تمدید آن که فاقد دفتر بررسی هستند و همچنین ورود غیرمجاز اسنپ ارزان (حمل و نقل) و راننده آن (در قالب راهنمای بی کارت) از جمله موانع گردشگری به شمار می‌آید.»

فرصتی برای بیان مشکلات ریشه‌ای رئیس انجمن حرفه‌ای راهنمایان گردشگری استان چهارمحال و بختیاری با تاکید بر آنکه مشکلاتی که امروز در عرصه گردشگری وجود دارد، ریشه‌ای‌ست و می‌بایست از وزارتخانه و نهادهای بالا پیگیری و حل شوند، گفت: «نیازمند ایجاد ارتباط منطقی و درست با کشورهای دنیا هستیم ضمن آنکه باید از صحبت‌های تفرقه افکنانه و ایران هراسی پرهیز و تلاش‌ها برای جذب گردشگر و ارز آوری بیشتر شود.»

پرویز طاهری درخصوص بیمه راهنمایان گفت: «شاید یکی از مهمترین نکات ناگفته در این حوزه، ضرورت عدم صدور کارت برای بازنشستگان باشد. چراکه امروزه فعالیت این گروه تبدیل به معضل در جامعه راهنمایان گردشگری شده است. از یک سو این افراد حقوق بازنشستگی و مقداری سرمایه و پس‌انداز دارند و از دیگر سو با شکستن قیمت و ارائه خدمات بی‌کیفیت کار بقیه راهنمایان جوان و بی‌تجربه را هم کساد کرده‌اند. باید رده سنی برای فعالیت راهنمایان مشخص شود.»

امنیت شغلی، بیمه راهنمایان، راهکاری برای حل مشکلات

نایب‌رئیس انجمن صنفی راهنمایان گردشگری استان گیلان در تحلیل مشکلات راهنمایان گردشگری، اظهار کرد: «اولین گام این است که مشکلات را در چند سطح خارجی، خارجی با اثرپذیری از قوانین داخلی، داخلی و استانی تفکیک کنیم و برای هر سطح، راهکارهای جداگانه‌ای ببندیم. مهم‌ترین خواسته‌های راهنمایان گردشگری ایران نیز بر هیچ‌کس پوشیده نیست و در یک نگاه کلی شامل این موارد است: امنیت شغلی، بیمه راهنمایان، یافتن راهکاری برای حل مشکل عوارض خروج از کشور راهنمایان گردشگری با در نظر گرفتن شرایط شغلی، استفاده از فرصت آزاد شدن تقاضاهای سفر سرکوب‌شده باقی‌مانده از کووید ۱۹ برای بهبود شرایط راهنمایان و معرفی ایران به‌عنوان مقصد امن گردشگری در سطح منطقه و جهان.»

مینا عزیزاده، ادامه داد: «بر اساس اولین گزارش منتشرشده (UN Tourism) در سال ۲۰۲۴، گردشگری بین‌المللی در حال نزدیک‌شدن به سطح پیش از شیوع کووید ۱۹ قرار گرفته است. برگزاری پانزدهمین گروه‌های راهنمایان گردشگری ایران نیز در راستای یک مناسبت جهانی و به‌عنوان یک رویداد مهم، بعد از حدود چهار سال وقفه، فرصت مناسبی نه برای تثبیت و معرفی شغل راهنمایان (زیرا نیازسنجی و تدوین برنامه عملیاتی، پیش‌نیازهای تثبیت و معرفی شغل راهنمایان است)، بلکه شاید فرصت مناسبی برای دیدار دوباره راهنمایان سراسر کشور با یکدیگر پس از تاب‌آوری در بحران‌های چند سال اخیر، امیدبخشی برای ادامه‌دادن و هم‌افزایی و تعامل برای گام‌های بعدی راهنمایان گردشگری، به‌عنوان یکی از کلیدی‌ترین مهره‌های زنجیره ارزش گردشگری، باشد که از این‌رو، حائز اهمیت است.»

تثبیت جایگاه رسمی راهنمایان

رئیس هیأت مدیره انجمن حرفه‌ای راهنمایان گردشگری استان آذربایجان غربی نیز با اشاره به

نوید بازگشت به دوران شکوفایی و روشنایی بابر گزاری پانزدهمین گروه‌های راهنمایان گردشگری

نموده است:»

بهرروز عادل‌ی نیا ادامه داد: «یکی از خواسته‌های مشترک راهنمایان بوده که به صورت یک برنامه دائمی تدوین شود تا راهنمایان دغدغه بیمه به صورت مقطعی را نداشته باشند. مسئله بعدی، توجه مسئولین به ایجاد ردیف بودجه مناسب و مکفی برای راهنمایان بوده که بتواند پاسخگوی نیاز راهنمایانی که در اماکن حضور می‌یابند، باشد.»

بازگشت به دوران شکوفایی و روشنایی گردشگری ایران

دبیر و عضو هیئت مدیره انجمن صنفی و حرفه‌ای راهنمایان گردشگری استان مرکزی نیز در تحلیل شرایط پیش روی گردشگری ایران، گفت: «حتما ما به دوران شکوفایی و روشنایی گردشگری ایران باز خواهیم گشت و بلکم شکوفاتر از گذشته خواهیم شد، اما این زمان چه وقت است نمی‌دانیم، به قول حضرت حافظ: گویند سنگ لعل شود در مقام صبر / آری شود ولی به خون جگر شود.» جمال قربانی تاکید کرد: «اگر یک نکته بخوایم بگویم عدم نظارت جدی دولت در خصوص قرارداد کاری و نحوه پرداخت دستمزد راهنمایان است که نسبت به تعریف وزارت کار و تخصص راهنمایان بسیار کم‌تر از کف دستمزد سال پرداخت می‌شود. با توجه به شرایط بازار گردشگری راهنمایان مجبور هستند با قیمت پایین برای رفع مایحتاج و حفظ خود در بازار گردشگری با این شرایط کار کنند.»

وی مهمترین خواسته راهنمایان گردشگری ایران را هویت بخشیدن به راهنمایان گردشگری، حداقل‌های شغلی، امنیت و عدالت شغلی از سوی دولت برای یک شهروند ایرانی متخصص که در ایران زندگی می‌کند، عنوان کرد.

قربانی خاطرنشان کرد: «ما ایرانی سرشار از عشق، صلح، دوستی، مهمانسوازی، خردمندی، تمدن، زیبایی، انسانیت و... به جهانیان نشان دادیم. شاید بد نباشد دولتمردان از خود بپرسند برای یک دولت چقدر هزینه دارد تا این گونه کشور خود را به جهانیان معرفی کند؟»

برگزاری پانزدهمین گروه‌های راهنمایان گردشگری ایران به عنوان یک رویداد صنفی برای تثبیت و معرفی شغل راهنمایان، اظهار کرد: «با توجه به اینکه هدف از گروه‌های پاسداشت روز جهانی راهنمایان بوده است، قطعا اقدامی موثر برای شناخت و اعتلای جایگاه این شغل است، لذا از سرگیری و برگزاری این رویداد بعد از وقفه چهارساله برای تثبیت و نشان دادن همبستگی بسیار ارزشمند و مهم است و قطعا سرآغاز جدیدی برای دریافت مطالبات فعالیت این صنف محسوب می‌شود.»

رزا مصطفوی، در تحلیل شرایط پیش روی گردشگری ایران و مشکلاتی که راهنمایان با آن مواجه هستند، اظهار کرد: «این موضوع به‌دلیل آسیب‌پذیر بودن صنعت گردشگری به‌خصوص در ایران با توجه به شرایط سیاسی و اقتصادی بسیار قابل تأمل است. از طرفی، با توجه به وسعت کشور ایران و پراکندگی جاذبه‌های آن، باید تدابیری برای معرفی تمامی استان‌ها بویژه استان‌های مرزی صورت بگیرد؛ چرا که دروازه‌های ورود توریست به کشور هستند، اما از تأثیر رشد اقتصادی و مهم‌تر شاغل بودن راهنمایان استان‌ها بهره‌آنچانی نمی‌بینند.»

این راهنمای گردشگری نیز مهمترین خواسته راهنمایان گردشگری ایران را تثبیت جایگاه رسمی این شغل و به رسمیت شناختن آن با حمایت و وضع قوانین رسمی از جمله بیمه راهنمایان برشمرد.

نبود ثبات کار برای راهنمایان

رئیس انجمن حرفه‌ای راهنمایان گردشگری استان همدان معتقد است: «با توجه به تاثیرپذیری بودن صنعت گردشگری از جوانب مختلف بویژه شرایط اقتصادی، در طی این مدت و در بعضی ایام با کاهش اجرای تور مواجه بوده‌ایم، که مسلما ارتباط مستقیمی با بازار کار راهنمایان داشته و آن را تحت‌الشعاع قرار داده است. در نهایت این نوسان باعث عدم ثبات کاری برای راهنمایان گشته و گاهی اوقات انگیزه کار حرفه‌ای را ایشان دریغ